

Šta je ovo, ovo život uopšte nije

MONOLOG TAPKAROŠA-INVALIDA IZ DOKUMENTARNOG
CIKLUSA: „SAMOUPRAVLJANJE U OBLASTI SREĆE“

Autor: BOJANA MARIJAN

Evo šta sam hteo da kažem. Hteo sam da kažem u Armiju sam otiš'o 1961. godine. Tamo sam bio. Imao sam devojk'u, toliko sam bio ljubomoran prema nju, nisu me pustili na odsustvo, ja sam se ranio sam. Ali s tim, ja sam hteo da se ubijem, a nisam se ubio, nego sam se ranio. Došo sam posle, predao dokumenta, imao sam po lekarskim nalazima pravo na penziju, a po iz jedinicu nisam imao pravo i ja sam se žalio Izvršnom veću i Kabinetu i svugde. Oni kažu idi u svoj srez. Ja odem tamo, pos'o mi ne daju, pomoć ne daju. I evo to je pet godine kako sam doš'o iz Armije. Niko ne preuzima nikakve mere. Ja sam se žalio, vodili su me službenici odavde iz Beograda u moje mesto da me zaposle i tako nešto. Nisu mi uopšte učinili. Predsednik sreza kaže — bićeš zaposljen, dobiješ poso, bićeš i zaposljen, obezbeden i sve. I niti pos'o, samo su mi dali 6.000 kad me odveo službenik u prihvatilište i to je sve što su mi dali, ništa mi više nisu dali. Ja sam se mućio i tako i ovako. Počeo sam, razumeš ti, da tapkam karte što nikad u život nisam radio. Inače po zanimanju sam građevinar, zidar, a taj posao ne mogu da obavljam i kad pogledate ja sam na na ulicu. Evo, peta godina, za pet godina ja znam samo krevet šta znači ovako jedno da sam spavao trideset puta u krevet, ništa više. Samo s tim prilično, razumeš ti, ja volim čistoću i higijenu, pa se snalazim, eto mutim karte, to, ovo, sve nepošteno. Samo još nisam počeo da kradem, mutim karte, kupim penkala i to tako preprodajem. Još mi samo fali da počnem da kradem, a to mišlim još malo strpeću se ako mogu, ako ne mogu ondak radiću i to.

Ja sam hteo da se ubijem, da ti kažem pošteno, zato što me nisu pustili kući. Voleo sam je previše, bio sam oko pet meseca, neki su išli kući, ja sam hteo i ja da idem, nisu mi dali i ja potegao puškom da se ubijem. Udala se, već ima i dete, to neću ni da govorim, ne interesuje me, neću ni da čujem, ne volim to ni da čujem.

Ovde se pak snadeš za hranu i tako. Malo karte tapkaš, malo ovo malo ono, ovo je ipak živ grad. Tamo nema, ako imaš danas 100 dinara potrošiš i ne možeš da za pet dana nađeš tamo, a da prosim neću to još. Ako do toga dođe, jebem mu, bolje ću ubijati, neću prositi. Ja to neću da dozvolim. Ja mislim da u tu našu zemlju ne postoji tako neki građanin da, razumeš ti, da mu se ne da mogućnost za život. To je težak slučaj da neko nekog postoji, ja nemam ništa, ja nemam ni imovinu, ni kuću, nemam ništa. Ja sam na ulicu, pre svega na ulicu. Na ulicu sam šesta godina. Da sam ja zdrav to je sasvim druga stvar, ja bi im'o svoju platu, radio bi ko svaki građanin i živio bi. Ti misliš ja ne volim da uđem u onaj hotel i da kažem — molim vas, kolega, donesite mi... Ja možda sam kulturniji što puno koji su u hotel, koji mogu mislim da uporede, ali — pogledni ga po obuću pa ga pusti u kuću. Ja nisam za u taj hotel, nisam toliko nesvesan da uđem u taj hotel, da sednem, da popijem zato što nisam, nisam onako obućen građanski i kao što treba da uđe čovek u hotel. Al' znam šta treba, bio sam gospodin i ja nekad, mislim pre Armije. Sada to nije moje da se držim zato što ima takvi ljudi, razumeš ti, što meće da ti uopšte izide u susret i gleda da ti smaže vrat i resto da crkneš.

Smatram da je to sreća raditi, kad medelja dođe odmoriti se, prošetati se sa ženom i to tako. Za mene para sreća nije, ja da vam kažem iskreno. Samo para vredi pretpostavimo kad, eto kad je nemaš šta ti vredi. A kad čovek radi znači, zavisi imaš pretpostavimo porodicu, ipak raduješ se eto, sutra, danas preksutra zameniće te neko i tako dođeš, ostariš, sina imaš i tako sin će tebi da pomaže. A ja na čega da mislim? Zenu nemam, da se oženim nemam mogućnosti. Ustvari ja sam čovek trpeljiv, a ja sam takvi čovek da ja ne volim klošare. Tu ima klošarke i klošarke, a ustvari, izvinjavam se, odovud curu. Ja sam sposobniji da dobijem trebu i sve, ali ja tu neću klošarke i treba da idem posle i ne mogu se izlećim. O tome se radi. A ja ne želim da me doktori te vrste leče, znate. Bolje je ovako nego onako. Ustvari neje bolje, 'iljadu puti je bolje onako, ali pošto ne može čovek da uspe i nema mogućnosti, nema ovako, nema oni prijatelji da dobije onaj mogućnost, ondak mora se i ovako.

Svi ljudi nikad ne može da budu sretni u životu, ja da vam kažem. A pitate zašto? Znaš zašto, pretpostavimo vi ste danas sretni, možda i presretni, a sutra se već nešto razočarate i recimo — šta je ovo, ovo život uopšte nije, a danas ste bili sretni i presretni. Toliko ste bili sretni da nemate pojma. Ali, sutradan već promenili ste ono mišljenje. Znaš čovek ipak, čovek je jedna vrsta; kako bih rekao, ne bi znao da se izrazim, mislim ovako nisam školovan toliko da se izrazim, ali ja smatram da je čovek jedna vrsta, da izvinite, i životinjne. Ne, časna reč. Jeste videli životinju, ona ne zna da govori, ali kad vidi poteškoće ona vraća se nazad. Čovek ne, on kad vidi poteškoću on se demoralis'e. Ja se nisam demoralis'o, ja toliko sam patio, ja sam patio šest godina što niko nije propatio, ali demoralis'o se misam još. I ne mi-

slim. Ako treba i bude potrebno — ti imaš pare, ja sam gladan, ja ću te ubiti. Ako dođe do toga ima da te ubijem, ne se demoralis'e. Dakle, prišo bi onako sasvim sa svog srca, ne bih se ja kukavički kao da se izvinjavam i da se izvodim. Sudi mi ako sam zaslužio, ali vi ste me da kažem doterali do toga, ne mislim na vas, tako dođe reč. Ima ljudi, razumeš ti, koji nisu zaslužili ni kamen u glavu, a sretni i presretni, žive ko bogovi danas, a nisu zaslužili ni kamen u glavu, znate šta znači kamen kad udari čoveka u glavu, on nije zaslužio kamenom da ga udari čovek, nije zaslužio, da u'vati i baci u neki ambis, a ne kamenom da si kvari ruke. A ima ljudi, razumeš ti, koji su zaslužili sretni su, ja to ne zameram, ko je pretpostavimo ratov'o i te stvari, razumeš ti. A ima ljudi koje ja znam, razumeš ti, puno nji, ja jest ne pamtim rat, ali tačno ja sam bio tri godine, klinac, kad je bilo sad ovaj 1941, ima ljudi koji lično mene komšije, pričo moj stric, puno ljudi...

Moj brat, ja imam brata isto oficira, on je u penziju, samo ja uopšte ne idem kod njega, kod mi jednog brata uopšte ne idem, zato svi su ženjeni, imaju decu, ja ne želim da zavisim od nikoga, sutra da mi kaže snā — pa, ja sam te izdržavala, ja sam te ranila, ovo, ono, ja prekor mrzim, da vam kažem iskreno, ja bolje volim danas gladan da trpim ne da spavam u dušeci, sutra da mi ga prekoriš, da vam kažem iskreno.

Ima ljudi koji su bili puno, puno, na stranu četnika i kad su videli dobiće partizani evo gi sve budžovani i gde ćeš ti s njim ne može uopšte da razgovaraš, on ti kaže — ma dođi sutra, šta mene interesuje za tebe. Ne možeš ti doći sutra, čovek ako dođe on dođe da završi neki pos'o.

Evo kod naš imam priliku, ja sam iš'o kod našeg predsednika sreza jedno dvaest puta za isto delo, za isto ovo što su me ovde sproveli iz prihvatilišta. Mene je službenik odveo lično i personalno u srez. I predsednik to sve obećavo, i posle ja im'o one šest hiljada. — Druže predsedniče, vi ste meni obećali pos'o. Kaže — izvinjavam se, danas nemam vreme, imam sednicu, dođi sutra. Sutradan već otidem, sekretarica kaže — izvinite, predsednik nije tu, na putu je. Reko — bogu hvala. Ja treći dan odem, reko — molim vas'oću kod predsednika. — Izvinite, predsednik je zauzet, kaže, sad. — Ma, reko — slušajte, šta mi vi izvodite, te na putu, te zauzet, ja'oću kod predsednika, ja'oću da idem kod predsednika. Kaže — vi ste pijani. Već pijan čovek, a nisam ni doručkov'o, kako mogu da budem pijan kad nisam još ni jelo hleba, akamoli pijan. Znači, ako 'očeš nešto da dobiješ on te napravi jel luda jel pijana, sad tako nešto ti izvede da nemaš šanse pretpostavimo s njega. Sad u redu šut s rogatoga ne može, to je tačno.

Ja da sam neki, razumeš ti, kao on, ja pre svega ne bi tako postupio prema jednog čoveka. Ja bi, razumeš ti, ako već, ako imam tu službu i dodeljena mi, tu sam postavljen, pretpostavimo rukovodim pravilno, za sve jednak da budem, ne alko si ti moj prijatelj sve za tebe ima, ako te ja ne poznajem šta mene briga za tebe, da li ćeš ti da crkneš jel' nećeš to me uopšte ne interesuje. To je dužnost mislim ako je čovek na poslu svestan i karakter, ima onaj ljudski karakter znaš, čovečanski karakter. Načelnik sreza je odličan čovek. Inače, predsednik, daleko mu, i kad bi ga video da'mre ja bi došo da mu sećem glavu da ne bi umro no da ga mućim malo da ne umre brzo. A načelnik to je čovek isto na svoj pos'o odgovara. Jedan referent, idiot jedan debeli, glavonja, taj ne bi, slušaj, da je rat, tačno bi ga, prvo njega ubio, pa bi ubio onoga, neću mu ime kažem, isto je vršio dužnost, sad je u penziju, on je vršio dužnost za invalidske ove poslove, on me je upropastio.

I sekretar jedan, bez nogu, i onu drugu da nema ja bi došo da ga nosim, da ne odi, nosio bi ga da mu nije teško. I sad onaj što je bio predsednik opštine, a sad je, ne znam, sad je ovi poslanik, sad je poslanik. On je mnogo fin čovek, Branko se zove, on je isto fin čovek u našu opštinu. A u srez isto rek'o sam koji su dobri, koji ja poznajem mislim i s koji sam ja iš'o da se žalim njima i tako. Inače džabe onaj što je dobar, a ne može da ti pomogne, to ništa ne vredi. Ja puno znam koji su dobri, ali ne može da ti pomogne, nije glavna za te stvari, ne odgovara i šta može on. Pita i sve urgira, ali ništa ne vredi. Ja mislim da je naš predsednik, razumeš ti, možda je ovako sretan i sve, ali možda jedino nesretan. To jedino nema pretpostavimo, ne može da bude slobodan kao mi, uvek je, razumeš ti, ima svoju pratnju i to tako i ne može on da izide kao ja pa ću ceo dan po parkovima, to on već ne može, a možda bi želeo, možda bi puno puti želeo, razumeš ti, da prođe, da izvidi. On možda prosto ne poznaje ovaj ceo Beograd. Ako je već u Beogradu dugo vremena, ja mislim, ali ja sam čuo jedanput kad je pobe'o, kad je bio gore u hotel, kako se zvaše onaj hotel, zaboravio sam, kako, u Metropol jeste, kad je sa onog seljaka razgovar'o i kad su posle došli, još dok je bio Ranković, kao potpredsednik, i kad su došli, kad su ga odveli. Ja mislim jedino to je nesretan, drugo je sve sretan.